

Sociālās rehabilitācijas centra „Betlēmes žēlsirdības māja” psihosociālās rehabilitācijas programma

Līga Rože – Reimate, Mg.psych.
Sociāli karitatīvais rehabilitācijas centrs «Betlēmes žēlsirdības
māja»

Programmas klientu raksturojums

(N=65; 2013.g.sept. – 2015.g.okt.)

	Sievietes (n=10 jeb 15,4%)	Vīrieši (n=55 jeb 84,6%)
Vidējais vecums	44 gadi Alk.atk. – 54 gadi Nark.atk. – 31 gads	43 gadi Alk.atk. – 46 gadi Nark.atk. – 32 gadi
Lietošanas uzsākšana	Alk.atk. – 32 g.v. Nark.atk. - 16,5 g.v.	Alk.atk. – 21,6 g.v. Nark.atk. - 15,2 g.v.
Lietošanas stāžs	Alk.atk. – 25,3 gadi Nark.atk. - 8,5 gadi	Alk.atk. – 27,3 gadi Nark.atk. - 10,6 gadi
Izglītība	Mazāk kā 9 kl. – 14% Pamatizgl. – 14% Vidējā – 71% Augstākā – 0%	Mazāk kā 9 kl. – 9,3% Pamatizgl. – 32,5% Vidējā – 53% Augstākā – 5,2%
Pastāvīga dzīvesvieta	20,0%	18,2%
Saņem tuvinieku atbalstu	30,0%	21,8%

	Sievietes	Vīrieši
Ģimenes stāvoklis	Laulībā vai partnerattiecībās – 10% Šķīrusies – 50% Atraitne – 15% Viena – 25%	Laulībā vai partnerattiecībās – 7% Šķīries – 63,5% Atraitnis – 2,3% Viens – 28,2%
Sods par likumpārkāpumiem	Ar brīvības atņemšanu – 40 % Vid.ilgums – 2,2 gadi (maks.3 gadi) Nosacīts sods – 20%	Ar brīvības atņemšanu – 38,2% Vid.ilgums – 5 gadi (maks. 20 gadi) Nosacīts sods – 18,6%
Iepriekšēja dalība motivāc./rehabilitāc./ārstniec.programmās	Motivāc.progr. – 20% Sab./relig.organizāc.veidotas rehabilit.progr. – 20% Nav – 60%	Motivāc.progr. – 18,6% Sab./relig.organizāc.veidotas rehabilit.progr. – 48,8% Cits (Straupe, Ģintermuiža) – 4,6% Nav – 30,2%

Galvenās grūtības, ar kurām saskaras mūsu klienti

Atkarība no alkohola (vidēji 25 gadus)

Nav pastāvīgas dzīvesvietas un darba

Zaudētas darba prasmes, pazeminātas darbaspējas

Pārrautas saites ar tuviniekiem, ģimeni

Ieslodzījuma pieredze

Grūtības iekļauties režīmā

Veselības problēmas (C hepatīts, kustību traucējumi, kardiovaskulārās saslimšanas, pazeminātas kognitīvās spējas)

Kas viņiem nepieciešams?

- Palīdzība, lai pārtrauktu vielu lietošanu un atveseļotos
- Pilnvērtīgs uzturs, pajumte, drošība
- Domāšanas, emocionālo reakciju un uzvedības stereotipu maiņa, vērtību sistēmas maiņa
- Sociālo un funkcionālo prasmju atjaunošana/apgūšana
- Attiecību atjaunošana ar tuviniekiem
- Veselības pārbaude un uzlabošana
- Iekļaušanās sociālās palīdzības sistēmā

Rehabilitācijas programmas mērķi

- Panākt atteikšanos no psihoaktīvo vielu lietošanas un paaugstināt prasmes dzīvot un risināt problēmas bez atkarības vielas lietošanas;
- Apgūt dzīves un darba prasmes;
- Celt dzīves kvalitāti un veiksmīgi integrēties sabiedrībā, samazinot recidīva iespēju.

Psihosociālās rehabilitācijas

programmas uzdevumi

- Sniegt zināšanas un izpratni par atkarību kā slimību un atveseļošanās nosacījumiem.
- Veicināt klientos motivāciju pilnveidoties, analizēt savas uzvedības stereotipus un veidot jaunus.
- Nodrošināt pastorālo aprūpi un garīgās dzīves atjaunošanu un padziļināšanu.
- Veicināt atbildības un dzīves jēgas izjūtas atgūšanu.
- Veidot klientu prasmes un zināšanas efektīvas saskarsmes veidošanā un konfliktu risināšanā.
- Veicināt klientu adekvāta pašvērtējuma veidošanos.
- Atbalstīt klientu sociālo jautājumu risināšanā un sekmēt apzinātu dzīves plāna izveidi.
- Nodrošināt iespējas pakāpeniskai atgriešanās sabiedrības dzīvē

Uzņemšana programmā

- Motivācija!

Izslēgšana no programmas

- Pēc paša vēlēšanās
- Iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi

Mēnesis	Fāzes nosaukums
1.	I fāze Motivācija
2.	
3.	II fāze Stabilizācija, aktīvā darbība
4.	
5.	
6.	
7.	III fāze Sociālo problēmu risināšana
8.	
9.	
10.	IV fāze Resocializācija
11.	
12.	

Reabilitācijas programmas komanda

- Psihologs – grupas terapeits; konsultants – grupas terapeits

---

- Mākslas terapeits
- Sociālais darbinieks
- Narkologs
- Dežuranti – darbu vadītāji
- Kapelāni

1. Motivācijas fāze: Uzdevumi

- Norobežot programmas dalībnieku no lietotāju vides un tās uzskatiem.
- Stabilizēt motivāciju, lai viņš spētu atteikties no alkohola un PAV lietošanas un brīvprātīgi pieņemtu lēmumu atveseļoties rehabilitācijas centrā.
- Iepazīstināt un izskaidrot rehabilitācijas programmas būtību un noteikumus.
- Novērtēt personības psiholoģisko un sociālo stāvokli.
- Sastādīt individuālo rehabilitācijas plānu.
- Pašaprūpes iemaņu atjaunošana.

2. Aktīvās darbības fāze: Uzdevumi

- Motivācijas nostiprināšana, lai spētu atteikties no PAV lietošanas – grupu nodarbībās.
- Dienas režīma un iekšējās kārtības noteikumu ievērošana.
- Pašpalīdzības plāna veidošana.
- Klienta personības psiholoģiskā, somatiskā stāvokļa un rehabilitācijas potenciāla izvērtēšana.
- Individuāla rehabilitācijas plāna sastādīšana.
- Pakāpeniska resocializācijas iemaņu attīstīšana.
- Atbildības uzņemšanās.
- Pakāpeniska iekļaušanās AA/AN kustībā.
- Pakāpeniska kontaktu atjaunošana ar ģimenes locekļiem.

3. Sociālo problēmu risināšanas fāze:

Uzdevumi

- Sagatavošanās resocializācijai.
- Atveseļošanās plāna īstenošana speciālistu uzraudzībā.
- Saskarsmes prasmju pakāpeniska, dinamiska apgūšana ārpus grupas.
- Plānošanas prasmju attīstīšana.
- Individuālā rehabilitācijas plāna sastādīšana un realizēšana
- Attiecību pilnveidošana ar tuviniekiem.
- Atbildības nostiprināšana.
- Veselības pārbaude un ārstēšana.
- Mācību atjaunošana vai uzsākšana.
- Darba meklēšana.
- Iekļaušanās AA/AN kustībā.

4. Resocializācijas fāze:

Uzdevumi

- Resocializācijas iemaņu praktiska pielietošana sociālā vidē, attiecību nostiprināšana ārpus RC.
- Darba gaitu uzsākšana un dzīvesvietas meklēšana.
- Patstāvīgu lēmumu pieņemšanas un rīcības iemaņu praktiska attīstīšana un pielietošana.
- Turpināt iekļauties AA/AN kustībā.
- Atbildības nostiprināšana.

Dienas režīms

Celšanās	6.40
Rīta meditācija	7.00
Brokastis	7.35
Darbs	8.30
Pusdienu lūgšana	13.30
Pusdienas	14.00
Terapeitiskās nodarb.	14.30
Brīvais laiks	17.00
Vakariņas	19.00
Vakara aplis	19.30
Gulētiešanas laiks	22.40

11.10.2015

	Grupas nodarb. ar atkarību terapietu	Mākslas terapija	Konsult. ar soc.darb.	AA/AN	Mācības	Kontakti ar ģim.loc.	Veselības atjaunošana	Darba meklēšana	Laika plānošana
1.fāze	x								
2.fāze	x	x	x	x		x			
3.fāze	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.fāze			x	x	x	x	x	x	x

Līdzšinējie rezultāti

	Sievietes	Vīrieši
Uzturēš. ilgums programmā BŽM (mēneši)	Alk.atk. – 5,5 (maks.-8 mēn; min – 1 ned.) Nark.atk. - 2,25 (maks. – 8 mēn., min. – 1 ned.)	Alk.atk. – 4,8 (maks.-18 mēn; min – 1 ned.) Nark.atk. - 2,5 (maks.-7 mēn; min – 1 ned.)
Nav atsākuši lietot pusgada laikā pēc izrakstīšanas no programmas	20%	11,6%
Atgriezušies programmā atkārtoti	-	12,7%

Jo ilgāk cilvēks dzīvo uz ielas, jo vairāk tas kļūst par viņa dzīves veidu un samazinās iespējas integrēties sabiedrībā. Vajadzība izdzīvot aizvieto ģimenes un kopienas saites, gatavību strādāt (Weisz & Houston, 2008)

Izdzīvošana noteiktā brīdī ir kļuvusi svarīgāka par personīgo izaugsmi un attīstību, un ikdienas vajadzību apmierināšana ir nozīmīgāka nekā vēršanās pēc palīdzības atkarības jautājumos.

Bez sociāla atbalsta ir grūti atkopoties no atkarības. Pat ja notiek remisija, šiem cilvēkiem ir lielas grūtības palikt skaidrā un ielas, kur atkarību izraisošas vielas ir ikdiena.

Iedvesmojošais

- Notiek klientu domāšanas, emocionālo reakciju un uzvedības stereotipu maiņa, vērtību sistēmas maiņa
- Mūsu klienti pakāpeniski apgūst un atjauno sociālās un funkcionālās prasmes
- Attiecību atjaunošana ar tuviniekiem ir milzīgs resurss un arī izaicinājums; nepieciešams viņus izglītēt par līdzatkarību un mudināt meklēt palīdzību pašiem sev
- Klienti iekļaujas sociālās palīdzības sistēmā

Izaicinājumi/grūtības

- Klientu veselības problēmas un finansu līdzekļi to risināšanai
- Klientu motivācijas saglabāšana, pēc laika atkal sastopoties ar realitāti ārpus RC, gūstot pirmo sociālo palīdzību
- Pazeminātas kognitīvās spējas (uzmanība, atmiņa, abstraktā domāšana, plānošana) saistītas ar augstāku risku nepabeigt programmu
- T.sk., pavājinātas vadības funkcijas – kognitīvās spējas, kas nepieciešamas katru reizi, kad sastopamies ar jaunu situāciju un kad vecie ieradumi nav pielāgojami. No tām atkarīga indivīda spēja kavēt neadaptīvu uzvedību jeb kontrole pār savu impulsivitāti, kā arī mācīties no pagātnes pieredzes.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Mūs var sastapt Katoļu ielā 14, Rīgā

Tālr.29804336